

P6_TA(2005)0288

Euroopa Liit ja Iraak - suhete arendamise raamistik

Euroopa Parlamendi resolutsioon Euroopa Liidu ja Iraagi ning nende suhete arendamise raamistiku kohta (2004/2168(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile "Euroopa Liit ja Iraak – Suhete arendamise raamistik" KOM(2004)0417;
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Nõukogu ja komisjoni 9. juuni 2004. aasta ühist kirja D(2004)10111 "Iraak: ELi keskmise tähtajaga strateegia";
  - võttes arvesse komisjoni dokumenti PE/2005/401 "Iraak – abiprogramm 2005";
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Nõukogu 21. veebruari 2005. aasta märkust 6405/3/05 – REV 3 Euroopa Liidu integreeritud õigusriigimissiooni kohta Iraagis;
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu Brüsseli kohtumise (17. veebruar 2003) ja Thessaloniki kohtumise (19. ja 20. juuni 2003) järeldusi ning eesistuja Kreeka deklaratsiooni (Ateena, 16. aprill 2003);
  - võttes arvesse 25. aprilli 2005. aasta välissuhete nõukogu järeldusi;
  - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1483 (2003), 1500 (2003), 1511 (2003) ja 1546 (2004);
  - võttes arvesse oma varaseimaid resolutsioone: 16. mai 2002. aasta resolutsiooni olukorra kohta Iraagis üksteist aastat pärast Lahesõda¹, 30. jaanuari 2003. aasta resolutsiooni² ja 16. septembri 2004. aasta resolutsiooni³ olukorra kohta Iraagis, oma 24. septembri 2003. aasta soovitus nõukogule olukorra kohta Iraagis⁴ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2003. aasta otsust 2004/155/EÜ paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtu kohta Iraagi taastamise ja ülesehitamise jaoks kooskõlas 6. mai 1999 institutsioonidevahelise kokkuleppe punktiga 24⁵;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit ning arengukomisjoni ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamusi (A6-0198/2005),
- A. arvestades, et sõja puhkemine Iraagis asendas kahetsusväärset poliitilist lahendust, mille eesmärk oli edendada poliitilist muutust ja demokratiseerimist riigis;

---

¹ ELT C 180 E, 31.7.2003, lk 499.

² ELT C 39 E, 13.2.2004, lk 67.

³ ELT C 140 E, 9.6.2005, lk 157.

⁴ ELT C 77 E, 26.3.2004, lk 226.

⁵ ELT L 54, 23.2.2004, lk 1.

- B. arvestades, et konflikti tulemusel on rahvusvaheline üldsus sügavalt lõhestunud;
- C. arvestades, et sõda Iraagis, selle erinevad aspektid ja selle tagajärjed on jätkuvalt tundlik teema avalikule arvamusele ning Euroopa ja Ameerika Ühendriikide valitsustele;
- D. arvestades, et selgemate eeskirjade vastu võtmine jõu kasutamise piiramiseks rahvusvahelistes suhetes, terrorismivastaseks võitluseks ja massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks on rahvusvahelise üldsuse eluliselt tähtsad huvid;
- E. arvestades, et Euroopa Parlamendi üksmeelne soov on leida kiire ja kõikehõlmav lahendus paljudele praeguses Iraagis endiselt olemas olevatele probleemidele;
- F. arvestades, et aastatepikkune diktatuur ja rahva rõhumine, rahvusvahelised sanktsioonid ja sõda tõid kaasa Iraagi kõigi ühiskondlike ja poliitiliste struktuuride kokkuvarisemise, jättes maha anarhia ja ebakindluse olukorra;
- G. arvestades, et kasvav ebakindlus, terroriaktid, tsiviilisikute, sealhulgas ajakirjanike röövimised ning inimõiguste rikkumised on olnud viimastel kuudel pidevad ja et need mõjutavad eriliselt tavaliste iraaklaste igapäevaelu;
- H. arvestades, et EL ei saanud 2005. aasta jaanuari valimistele sündmuste kohapeal jälgimiseks vaatlejaid, kuigi liit oli etendanud märkimisväärset rolli valimiste ettevalmistamise abistamisel ja rahastamisel;
- I. arvestades, et ülesehitusprotsessi ei tohiks näha üksnes mehaanilise menetlusena, mis piirdub infrastruktuuride taastamisega, vaid pigem kõikehõlmava poliitilise strateegia tulemusena, mis sisaldab majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist ümberkujundamist õigusriigi põhimõtete, inimõiguste ja vähemuste õiguste täieliku austamise põhjal;
- J. arvestades, et parameetrid, mida tuleb ülesehitusstrateegias käsitleda, hõlmavad välis- ja rahvusvahelisi elemente, siseriiklikke elemente ja mitteriiklikke toetusi;
- K. arvestades, et Saddam Hussein diktatuur, inimõiguste rikkumised, Iraagi rahva rõhumine ja sõda lõhkusid täielikult Iraagi ühiskonna ja ühiskondliku elu ning et need vajavad seetõttu kiiret ümberkujundamist kogu ulatuses ja koos Iraagi võimuorganitega prioriteetide määramise strateegia kaudu ÜRO ja rahvusvahelise üldsuse abiga;
- L. võttes arvesse iraaklaste aktiivset osalemist riigi esimestel demokraatlikel valimistel, Iraagi demokraatliku valitsuse loomist, presidendi valimist ning töö alustamist uue põhiseaduse koostamise vallas;
- M. arvestades, et ELi 2005. aasta abiprogramm näeb ette 200 miljoni euro suuruse eelarvelise koguassigneeringu ning määratleb vajadused, mis kajastuvad Iraagi üleminekuaja valitsuse väljatöötatud riiklikus arengustrateegias (2005–2007);
- N. arvestades, et Euroopa Liit peab tegema tihedat koostööd ÜROga, mis etendab riigi ülesehitamisel peamist rolli, ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega;
- O. arvestades, et EL oli Brüsselis 22. juunil 2005 toimunud Iraagi-teemalise konverentsi

üks võõrustajatest;

1. väljendab vajadust liikuda minevikusündmustest edasi ja vaadata tulevikku; tunneb suurt kurvastust tuhandete tsiviilisikute ja välissõjaväelaste pärast, kes hinnanguliselt on sissetungi algusest saadik hukkunud, samuti pidevalt suureneva igakuise ohvritearvu pärast; väljendab suurt muret halveneva julgeolekuolukorra pärast Iraagis alates lahinguoperatsioonide väljakuulutatud lõpust 1. mail 2003; väljendab lootust, et Iraagi sõja õppetunnid viivad tulevikus mitmepoolsema, demokraatlikuma ja tulemustele orienteerituma ülemaailmse konfliktijuhtimiseni;
2. tuletab meelde Euroopa Ülemkogu 2003. aasta juuni järeldusi; tuletab meelde ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1483 (2003); tuletab meelde ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1546 (2004), mis näitab rahvusvahelise üldsuse uut koostöövalmidust ning on aluseks Iraagi poliitilise ülemineku tõhusale rahvusvahelisele toetusele ning tema poliitilise autoriteedi ja suveräänsuse taaselustamisele ning Iraagi rahva lepitamisele ÜRO juhtimisel ja selge ajakava kohaselt;
3. on arvamusel, et Saddam Hussein'i režiimi kukkumine peaks rajama Iraagi rahvale teed liikumiseks rahumeelse, turvalise ja demokraatliku tuleviku suunas, mis oli neile selle režiimi rõhuva poliitika all aastakümnete jooksul keelatud; rõhutab, et Iraagi ja kogu piirkonna julgeolek ja stabiilsus on rahvusvahelise üldsuse jaoks kõige kiireloomulisem väljakutse, sest see on ülioluline eeltingimus erksa ja vabatahtliku kodanikumeelsuse arenguks Iraagi kodanike seas; väljendab muret praeguse ebakindla olukorra pärast, mis tuleneb nii terroriaktide suurenevast arvust kui muude tegude toimepanemisest välisriikide relvajõudude vastu; on arvamusel, et rahvusvahelisel üldsusel on moraalne ja poliitiline kohustus reageerida;
4. rõhutab, et jätkuva ebakindluse lõpetamiseks ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1546 kinnitatud poliitilise protsessi kohustuste täitmiseks on ülimalt tähtis leida poliitiline lahendus, et saavutada üleriigiline konsensus, nagu sedastasid 22. juunil 2005 Brüsselis toimunud rahvusvahelisest Iraagi-teemalisest konverentsist osavõtjad;
5. tuletab sellega seoses meelde karistamatusega võitlemise ja riikliku lepituse edendamise tähtsust ning vajadust anda kohtu alla kõik riigis inimõiguste tõsiste rikkumiste eest vastutavad isikud; mõistab hukka vangide õiguste rikkumised Abu Ghraibi vanglas ja asjaomaste Genfi konventsioonide rikkumised;
6. on tõsiselt mures teadete pärast paljude Iraagi kodanike ja Iraagis viibivate välismaalaste röövimise ja vägivaldse kadumise kohta; nõuab, et nendele kadumistele pöörataks täit tähelepanu, nagu tehti Prantsusmaal elava endise poliitilise põgeniku Abdul Jafar Al-Kubaysi juhtumi puhul, ning nõuab nende kohest vabastamist;

Üleminekuaja rahvuskogu valimised 2005. aasta jaanuaris

7. kinnitab taas oma veendumust, et üleminekuaja rahvuskogu valimised olid esimene vajalik samm riigi sujuva poliitilise ülemineku suunas ja võimaldasid valijatel tunda, et nende poliitiline tulevik on nende endi kätes, isegi kui valimised üksi ei vii automaatselt demokraatiani; demokraatia tähendab rahva tahte arvestamist rahva valitud representatiivse valitsuse abil;

8. tervitab tõsiasi, et vaatamata ebakindluse ja vägivalda õhkkonnast tingitud raskele olukorrale riigi paljudes osades toimusid esimesed valimised kavandatud päeval ning et üldine valimisosalus oli suur saavutus, mis näitas selgelt Iraagi rahva tahet ja veendumust määrata oma iseseisev tulevik demokraatlike vahenditega; rõhutab, et julgeolek on demokraatliku protsessi rajamisel hädavajalik; märgib, et suur osa sunniitide vähemusest ei osalenud valimistel ning muude vähemuste esindajaid, nagu assüürlasi ja türkmeenlasi, takistati hääletamast; kutsub Iraagi võimuorganeid üles tagama nende vähemuste osalemise eelseisvatel valimistel; kutsub üles tunnustama uues põhiseaduses assüürlaste etnilisi, rahvuslikke, usulisi ja omandiõigusi ning nende õigust etendada olulist rolli uues Iraagis;
9. tunnistab valimistulemusi ametlikult väljakuulutatud kujul ja tuletab meelde, et neid ei saa mingil moel pidada eesmärgiks iseeneses; kutsub Iraagi parlamenti ja uut valitsust üles võtma omaks avatud ja konstruktiivse lähenemisviisi, mille eesmärk on ühendada Iraagi ühiskonna kõik osad ühise poliitilise projekti ümber, et ületada institutsioonilise ülesehituse raames ilmset eraldamist vastavalt etnilisele kuuluvusele; tervitab parlamendi kutset ja heakskiitu sunniidi ministritele uue seadusliku valitsuse liikmetena; tervitab tõsiasi, et 31% üleminekuaja rahvuskokku valitutest on naised; märgib, et uus Iraagi parlament on valinud oma esimehe, ja väljendab tulist lootust, et nüüdsest alates on parlament võimeline korrapäraselt kokku tulema; on arvamusel, et uue parlamendi ja valitsuse esmane ülesanne peab olema tugevdada demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid, eriti uue põhiseaduse väljatöötamise kaudu;
10. tervitab Iraagi üleminekuaja valitsuse moodustamist ja peaministri kohustumist tagada sunniidi ministrite täielik osalemine;
11. kutsub naaberriike üles hoiduma igasugusest sekkumisest Iraagi siseasjadesse ja austama Iraagi sõltumatust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning Iraagi rahva soovi rajada riigi põhiseaduslik ja poliitiline süsteem oma jõupingutustega;
12. rõhutab, et rahvusvahelise üldsuse jaoks on äärmiselt tähtis jälgida poliitilisi muutusi ning abistada Iraagi võimuorganeid tulevase põhiseaduse rahvahääletuse ja üldvalimiste ettevalmistamisel, mis on kavandatud 15. detsembrile 2005; palub ELil võtta tõsine kohustus seoses nende sündmustega, saates kokkuleppel Iraagi võimuorganitega usaldusväärse arvu ELi vaatlejaid sündmuste tunnistajaks kohapeale ELi valimiste täielikult väljakujundatud vaatlusmissiooni raames, mida täiendab Euroopa Parlamendi vaatlejate delegatsioon ning millele eelnevad märkimisväärsed jõupingutused vajaliku valimisabi rahastamisel;
13. rõhutab, et liidul on vastutus ergutada ja edendada demokraatlike organisatsioonide tegevust Iraagi kodanikuühiskonnas, sest see on uue demokraatliku Iraagi arengu edendamise oluline viis; kutsub komisjoni üles toetama tulevikus programme, mis võimaldavad demokraatlikel organisatsioonidel Iraagi kodanikuühiskonnas edendada õigusriigi põhimõtteid ja Iraagi rahva põhilisi inimõigusi;

Julgeoleku taastamine ja tee ülesehitamisele

14. rõhutab, et rahuldava ja usaldusväärse sotsiopolitiilise õhkkonna loomine sõltub järgmiste eeltingimuste täitmisest:

- a) rahvusvahelise õiguspärasuse austamine ja asjakohaste rahvusvaheliste inimõiguste lepingute järgimine, et lõpetada inimõiguste rikkumised;
  - b) toetus Iraagi võimuorganitele ja koostöö nendega ÜRO mandaadi põhjal;
  - c) Iraagi rahva veenmine, et nad võtaksid enda kanda oma suveräänse, ühendatud ja sõltumatu riigi ülesehitamise ülesande;
  - d) terrorismi kõikide vormide ja vägivallaaktide hukkamõistmine, mis on suunatud nii Iraagi tsiviilelanikkonna kui ka Iraagis viibivate riikidevaheliste relvajõudude vastu;
  - e) Euroopa Liidu ja Iraagi võimuorganite aktiivse töö toetamine terrorismivastase võitluse valdkonnas;
15. rõhutab, et riigis, mida on üle kahe aastakümne laastanud peaaegu katkematud sõjad ja sanktsioonid, on stabiilsuse taastamiseks hädavajalik tagada kõikidele iraaklastele juurdepääs võtmeteenustele, nagu põhilised tervishoiuteenused ja algharidus, puhas joogivesi ja nõuetekohane hügieen; nõuab tungivalt, et Euroopa Liit suunaks oma märkimisväärse oskusteabe ja ressursid koostöösse Iraagi võimuorganite ja rahvusvahelise abiandjate ühendusega, et tagada eelkõige nimetatud põhiteenuste osutamine;
16. kutsub Euroopa Liitu ja selle liikmesriike üles kasutama võimalust edendada uut ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni Iraagi kohta, et anda olukorrale hinnang, tõhustada stabiliseerimisprotsessi ja
- a) võtta vastu garantiid ÜRO suuremaks kohustumiseks ja juhtrolli võtmiseks;
  - b) tagada, et uurimine ja otsustamine seoses Iraagis asuvate välisriikide relvajõudude asendamisega ÜRO rahuvalvejõududega, eriti kuna kõik valimistel osalenud parteid nõudsid välisriikide relvajõudude väljaviimist ja kuna mõned sõjas osalevad riigid on nüüdseks oma valed välja viinud või otsustanud nad välja viia, toimuks sellel alusel, et kõiki välisriikide relvajõudude väljaviimist puudutavaid otsuseid tuleb rakendada järkjärguliselt selge ajakava kohaselt;
  - c) võimaldada kaaluda sõjas mitteosalevate riikide osalemist Iraagi relvajõudude ja politseiteenistuste väljaõppes;
17. tuletab meelde, et ülesehituse peamiseks väljakutseks jääb institutsioonilisel ja sotsiaalsel rindel õigusriigi kindlustamine, rajades ja tugevdades tõhusaid demokraatlikke institutsioone, kõrvaldades erinevate sotsiaalsete rühmade pingesallikad, süvalaiendades soolist aspekti kõikidesse projektidesse, tugevdades kodanikuühiskonda valitsusväliste organisatsioonide toetamise kaudu ning tagades meediavabaduse ja universaalsete inimõiguste standardite ja eriti vähemuste õiguste tõelise austamise;
18. tervitab Iraagi otsust saada Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (ICC) Rooma statuudi liikmeks, kuid kutsub Iraagi võimuorganeid veel kord üles kaotama surmanuhtlust, tagama vangidele sobivad kinnipidamistingimused ja looma tõhusa kohtusüsteemi, et võidelda karistamatusega, võttes kurjategijad vastutusele; juhib tähelepanu sellele, et nimetatud meetmetega peaks kaasnema ühtne majandus-, sotsiaal- ja kultuuripoliitika ning lühikese ja keskmise tähtaja jooksul peab neid täiendama hädaabikava, sest suur osa Iraagi elanikest on tõsiselt vaesunud, mistõttu on vajalikud rahvusvahelised toetusmeetmed;
19. on arvamusel, et tuleks luua ÜRO juhitud sõltumatu komisjon, kuhu kuuluksid tunnustatud Iraagi ja teised rahvusvahelised juristid, et koostada ettepanekuid

kõikehõlmava programmi kohta tagamaks Iraagis õigusemõistmine seoses minevikus toime pandud inimõiguste ja põhivabaduste rikkumiste ning ulatuslike kuritegudega; rõhutab sellega seoses vajadust tuua eelmise režiimi juhid kohtu ette, tagades neile õiguse õiglasele ja erapooletule kohtuprotsessile kooskõlas universaalsete standarditega, sealhulgas surmanuhtluse kaotamisega;

20. rõhutab, et Iraagi naised on jätkuvalt silmitsi erinevate diskrimineerimise vormidega õigusnormides ja õiguspraktikas; eelkõige nõuab tungivalt, et Iraagi võimuorganid kaotaksid aumõrvad ning tagaksid kohtu alla andmise ja karistamise kõnealuste kuritegude eest muude mõrvadega samal viisil; kutsub sellega seoses Iraagi võimuorganeid vaatama läbi kõik naised diskrimineerivad õigusnormid, sealhulgas kriminaalseadustiku ja isikuseisundi seaduse, ning tühistama kõiki ÜRO naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni (CEDAW) kohta tehtud reservatsioonid; on arvamusel, et tuleks võtta erimeetmeid edendamaks naiste võrdõiguslikkust, tagades võrdse juurdepääsu majanduslikele ja sotsiaalsetele õigustele, sealhulgas haridusele, tööhõivele ja tervishoiuteenustele, ning liikumisvabadusele ja poliitikas osalemisele;
21. nõuab tungivalt, et austataks ja kaitstaks Iraagi suurima riigi sees ümberasustatud isikute rühma, sooraablase põhiõigusi, keda Saddam Hussein režiim kohtles eriti jõhkralt ja traagiliselt; ergutab kindlalt otsima pikaajalist lahendust riigi sees ümberasustatud isikute küsimusele Lõuna-Iraagis, mis hõlmab õigust pöörduda tagasi maade ja vete juurde, kus sooraablased on maad harinud ja kalastanud üle 5000 aasta; toetab sellega seoses uues Iraagis inimõiguste poliitika arendamist, mille tuum on eelmise režiimi poolt õigusvastaselt omastatud omandi tagasiandmine;
22. rõhutab riigi arheoloogiliste paikade, nagu iidse Babüloni linna, kaitsmise tähtsust ja kutsub nõukogu ja komisjoni üles toetama UNESCOt taastamisprojektide rahastamisel riigi ülesehitamise osana;
23. tervitab ÜVJP ühismeedet Euroopa Liidu integreeritud õigusriigimissiooni kohta Iraagis ning toetab edasisi meetmeid, mida rahastatakse ühenduse eelarvest ja mille rakendamisse kaasatakse erinevad ELi institutsioonid;
24. rõhutab vajadust hoogustada atlandiülest partnerlust kohustuste ja vastutuste jagamise abil tõhusa mitmepoolsuse raames, mis hõlmab ka moslemi- ja naaberriike; nõuab selles osas rahukaitsemissiooni loomist ÜRO juhtimisel;
25. juhib tähelepanu vajadusele kaasata Iraagi naabrid ülesehitusprotsessi; näeb institutsionaliseeritud koostööd kui kasulikku foorumit ühist huvi pakkuvate küsimuste, nagu piiride turvalisus, terrorism, relva- ja narkokaubandus ning organiseeritud kuritegevus, arutamiseks ja kooskõlastamiseks; on lisaks veendunud, et selline foorum võiks järkjärguliselt arendada kõnealuses piirkonnas välja usalduse suurendamise ja julgeolekualase koostöö mehhanismi;
26. tunnustab ja toetab nende praegustest ELi riikidest pärit majanduspartnerite kogemusi, kes tegutsesid sõjaeelses Iraagis tõhusalt kui investorid ja teenusepakkujad;

ELi ja EP spetsiifika ja tegevus

27. näeb ELi Iraagi-poliitikat Vahemere piirkonna ja Lähis-Ida riikidega sisse seatud ELi strateegilise partnerluse laiemas kontekstis ning väljendab soovi, et Euroopa Liit töötaks keskmise tähtaja jooksul Lähis-Ida riikide jaoks, mis ei asu Vahemere ääres, välja ulatusliku piirkondliku strateegia;
28. märgib, et EL peab ergutama piirkondlikku koostööd ja kutsuma Iraaki osalema Vahemere ja Lähis-Ida piirkonna riikidega sisse seatud ELi strateegilises partnerluses, ning rõhutab, et piirkondliku majanduskoostöö järkjärguline loomine on esimene kasulik samm pingete vähendamise ning poliitilise ja julgeolekualase koostöö järkjärgulise arendamise võimaldamise suunas;
29. rõhutab tähtsat rolli, mida Iraagi naaberriigid saavad etendada rahu saavutamise protsessis, riigi ühtsuse säilitamisel ja demokraatliku protsessi edendamisel; kutsub Euroopa Liitu ja liikmesriike üles välissuhete raames ergutama Iraagi naaberriike täitma kõnealust rolli edukalt ja toetama nende vastavaid jõupingutusi;
30. juhib tähelepanu sellele, et ELi abi- ja ülesehituspoliitika peaksid heastama mineviku puudusi ning tooma kaasa Iraagi sotsiaalse dünaamika ja tegelikkuse parema mõistmise kodanikuühiskonna ja valitsusväliste organisatsioonide abil; rõhutab, et Iraagi tulevased poliitilised institutsioonid peaksid peegeldama Iraagi rahva tahet ja säilitama riigi ühtsuse, ergutades samal ajal geograafiliselt detsentraliseeritud valitsuse, osalusega poliitilise süsteemi ja föderaalset riigi loomist, mis arvestaks riigi mitmekülgset struktuuri, tagaks kõikide sotsiaalsete ja etniliste osaliste harmoonilise osalemise ning tagaks, et naised on esindatud ning etendavad tõelist ja aktiivset rolli poliitilises ja ülesehitusprotsessis, ilma et neid mingil viisil diskrimineeritaks;
31. toetab sotsiaalse turumajanduse teket, mis pakub väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele õitsenguks vajalikke võimalusi; on arvamusel, et ELi abi demokraatia ja õigusriigi põhimõtete tugevdamisel on niisama tähtis;
32. toetab WTO ühinemisläbirääkimiste alustamist kui olulist sammu Iraagi taasintegreerimisel maailmamajandusse; siiski peab vajalikuks luua Iraagis asjakohased ja seaduslikud institutsioonid, mis võimaldaksid riigi esindajatel pidada läbirääkimisi ühinemistingimuste üle, ning ergutab jätkuvat ELi abi andmist, et edendada Iraagi aktiivset osalemist rahvusvahelistes organisatsioonides ning Iraagi ühinemist konventsioonide ja lepingutega, nagu UNCTAD, UNDP, UNEP, ILO, Kyoto protokoll ja bioloogilise mitmekesisuse konventsioon;
33. nõuab kindlalt, et ükski ELi oluline toetus Iraagi ülesehitamisele ei tohiks kahjustada teiste riikide või piirkondade abistamist; rõhutab, et komisjon peaks regulaarselt andma täielikku ja läbipaistvat teavet ELi abi tegeliku väljamaksmise ja rakendamise kohta, sealhulgas niisuguste vahendite kasutamise kohta, mida antakse kaudselt teiste organisatsioonide kaudu, näiteks Iraagi taastamise rahvusvahelise fondi kaudu;
34. avaldab hämmastust, et hoolimata Euroopa Parlamendi 16. septembri 2004. aasta resolutsioonist olukorra kohta Iraagis¹, ei halda Iraagi ülesehitamiseks eraldatud vahendeid tervenisti ÜRO, vaid osaliselt teeb seda ka World Bank Trust; avaldab muret selle üle, et tänaseks päevaks on World Bank Trust käiku lasknud vaid tühise osa

---

¹ ELT C 140 E, 9.6.2005, lk. 157.

- kogutud vahenditest; nõuab, et Euroopa Liidu 2006. aasta eelarve arvestaks Iraagi suutlikkust toetust vastu võtta ning, arvestades kõnealuses riigis lohkavat massilist korrupsiooni, soovib viia läbi sõltumatu auditi nimetatud eraldiste kasutamise suhtes;
35. tervitab komisjoni rõhuasetust võlakergendusele ja toetab kooskõlastatud strateegiat, mis tõi 2004. aasta novembris kaasa Pariisi klubi kokkuleppe vähendada Iraagi võlga kolmes etapis 80% võrra;
  36. märgib, et ELi ja Iraagil on, arvestades Iraagi suurust ning ajaloolisi ja geograafilisi sidemeid, ühised kaupade ja teenuste turud, ning ergutab sellest lähtuvalt püüdlusi parandada ELi ja Iraagi majanduse õigusnormide lähendamist ning astumist poliitilisse ja majanduslikku dialoogi, mis kajastab ühist huvi täielikult väljakujundatud partnerluse vastu;
  37. ergutab jätkuvat ELi abi andmist, mille eesmärk on Iraagi haldus- ja majandusasutuste suutlikkuse suurendamine, eriti institutsionaalse raamistiku ümberkorraldamine, eelkõige seoses sõltumatu keskpanga, stabiilse vääringu ning maksu- ja eelarveasutuste loomisega ning finantsturgude ja erasektori takistamatu arenguga, et ergutada turumajanduslikke reforme ja välismaiseid otseinvesteeringuid;
  38. märgib, et Iraak on Euroopa Ühenduse üldise soodustuste süsteemi (GSP) alusel soodustatud riik, ning ergutab erilist halduskoostööd, mis võimaldab kohaldada GSP kaubandussoodustusi tõhusalt Iraagi suhtes niipea, kui tingimused seda võimaldavad;
  39. rõhutab, et üheks oluliseks tingimuseks iraaklaste jaoks Iraagi majanduse ülesehitamisel ja arendamisel on teostada täielikku võimu ja kontrolli riigi loodusvarade üle ja kasutada nafta müügist saadavat tulu viisil, mis tagaks selle reinvesteeringu Iraaki;
  40. rõhutab, et arvestades võimalikku Iraagi suurt panust liidu energiavarustuskindlusesse ja nii Euroopa Liidu kui ka Iraagi võimalikku vastastikust kasu Iraagi suuremast nafta- ja maagaasitoodangust, on võrdsete tingimuste loomine investeringuteks ja õigusnormide lähendamine energeetikasektoris selgelt nii ELi kui ka Iraagi huvides;
  41. juhib tähelepanu sellele, et on äärmiselt oluline anda Euroopa maksumaksjatele selget teavet Iraagis ELi poolt kasutatud summade ja teostatud projektide kohta; palub seetõttu komisjonil töötada välja teavitamisstrateegia Euroopa meedias ja luua komisjoni koostöötalituse EUROPEAID portaali Interneti-lehekülge, et edastada vajalikku teavet ELi arendustegevuse kohta Iraagis ning suurendada läbipaistvust;
  42. palub, et kõik humanitaar- ja ülesehitusprojektid teostataks koostöös rahvusvaheliste abiandjatega hoolikalt planeerituna, läbipaistvalt, ühtselt ja paremini kooskõlastatult ning samal ajal tagataks, et on loodud kõik humanitaarabitöötajate turvalisuse tagamiseks vajalikud tingimused;
  43. rõhutab, et ülesehitusprotsess tuleb viia läbi erapooletult, andes ülesehitusprojektid Iraagi üleminekuaja ja suveräänsete võimuorganite kontrolli alla;
  44. rõhutab vajadust keskenduda eelkõige kõige haavatavamatele elanikkonnarühmadele, eriti lastele, eakatele ja puudega inimestele, et tagada neile parimad võimalikud tervishoiu- ja sotsiaalteenused;

45. palub abiandjatel riikidel töötada välja meditsiinilise abi ning sotsiaalse ja rahalise toetuse valdkonnas eriprogramme maamiinide ja kobarpommi tõttu invaliidistunud ohvrite ning nende perede ühiskonda taasintegreerimiseks, korraldada elanikele tõhusaid miiniteadlikkuse kampaaniaid ja koolitust, eelkõige lastele ja naistele, ning tegeleda aktiivselt demineerimisega ja hoiduda jalaväemiinide kasutamisest;
46. on arvamusel, et põhiseaduse koostamise protsess on äärmiselt tähtis riigile ja institutsioonide edasiseks väljaarendamiseks; rõhutab, et naiste õiguste sätestamine Iraagi uues põhiseaduses on äärmiselt oluline, ja kutsub sellega seoses Euroopa Liitu üles toetama kõnealust tegevust kõikvõimalikul viisil ja igal võimalusel; pakub oma kogemusi ja abi Iraagi põhiseaduse koostamisel; teeb ettepaneku taaslustada uue Iraagi parlamentaarne mõõde, edendades dialoogi Iraagi parlamendi, Euroopa Parlamendi, naaberriikide parlamentide ja USA Kongressi vahel laiendatud atlandiülese õigusloomedialoogi raames;
47. nõuab, et suheteks Iraagi üleminekuaja parlamendiga loodaks kohe ad hoc parlamendidelegatsioon, mis kujundataks keskmise tähtaja jooksul ümber Iraagiga suhtlemise alaliseks parlamendidelegatsiooniks;
48. kutsub komisjoni üles järgima nõukogu eeskujuga ja seadma Iraagis sisse pideva kohaloleku, viies töötajate julgeoleku tagamiseks läbi vajaliku hindamise;

o

o o

49. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon liikmesriikide valitsustele, nõukogule, komisjonile, Iraagi üleminekuaja rahvuskogule, ÜRO peasekretärile, Barcelona protsessis osalevate riikide valitsustele, Iraani ja Pärsia lahe koostöönõukogu liikmesriikide valitsustele ning Ameerika Ühendriikide valitsusele ja Kongressile.